

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Łodzi
Шуменски університет «Епископ Константин Преславски»

University of East London
WSHIU Akademia Nauk Stosowanych

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

Луцький національний технічний університет
Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій
Університету «Україна»

Міжрегіональна академія управління персоналом
Державний історико-архітектурний заповідник «Стара Умань»

«ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В МІЖНАРОДНИЙ ПРОСТІР: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ»

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю
(м. Запоріжжя, 19 квітня 2024 р.)

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Łodzi
Шуменський університет «Єпископ Константин Преславський»
University of East London
WSHIU Akademia Nauk Stosowanych
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Луцький національний технічний університет
Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій Університету
«Україна»
Міжрегіональна академія управління персоналом
Державний історико-архітектурний заповідник «Стара Умань»

**«ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В
МІЖНАРОДНИЙ ПРОСТІР: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ»**

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною
(м. Запоріжжя, 19 квітня 2024 р.)

Дніпро
«Середняк Т.К.»
2024

УДК 001.891(062.552)

I-73

I-73 Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інтеграція українських наукових досліджень в міжнародний простір: регіональний аспект» / Уклад.: Л.І. Полякова, В.В. Цибульська, О.В. Непша [Електронне видання]. Дніпро: «Середняк Т.К.», 2024. 577 с.

I-73 Materials of the II Ukrainian Scientific and Practical Conference with International Participation “Integration of Ukrainian scientific research into the international space: the regional aspect”/ Compiled by L.Poliakova, V.Tsybulska, O.Nepsha [Electronic edition]. Dnipro : «T. Seredniak», 2024. 577.

ISBN 978-617-8139-78-0 (електронне видання)

В збірнику представлені матеріали доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інтеграція українських наукових досліджень в міжнародний простір: регіональний аспект», яка проходила в режимі он-лайн 19 квітня 2024 року на природничо-географічному факультеті Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. На конференції обговорювалися сучасні виклики щодо перспектив співпраці вітчизняних науковців із європейською науковою спільнотою у галузі права, історії, географії та туризму, а також фізичної культури, спорту та здоров'я людини.

Матеріали збірника тез сформовані за тематичними напрямками роботи конференції: 1. Сучасна історична наука у міжнародному контексті; 2. Міжнародне право в контексті геополітичних змін сьогодення; 3. Суверенітет держави: теорія сучасного етапу у воєнний та післявоєнний час; 4. Актуальні напрями сучасних географічних досліджень: теорія, методика, практика; 5. Туризм і рекреація: проблеми, виклики, перспективи; 6. Сучасні тренди фізичної культури, спорту та здоров'я людини. Окремо виокремлені доповіді співорганізаторів та гостей конференції з розділ 7. Міждисциплінарні напрями розвитку освіти та науки.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

ISBN 978-617-8139-78-0 (електронне видання)

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2024

© Автори статей

Котлова М. М., Олійник М.О. Вплив засобів лікувальної фізичної культури на психологічний стан людей похилого віку.	385
Котова О.В., Олександр. Перспективи подальшого розвитку системи вищої освіти в умовах воєнного стану.	388
Котова О.В., Сопотницька О.В. Особливості використання оздоровчих фітнес–технологій у фізичному вихованні студентської молоді в умовах дистанційної освіти.	392
Котова О.В., Сопотницька О.В. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності в умовах сьогодення.	397
Котова О.В., Суханова Г.П. Мотивація здобувачів вищої освіти до занять різними видами рухової діяльності в умовах воєнного та дистанційного навчання	402
Інна, Котова О.В. Музично-ритмічна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури в закладах вищої педагогічної освіти.	405
Максимчук Б. А., Максимчук І. А., Максимчук М. Б. Вплив усмішки на досягнення у спорті.	409
Митчик О. П. Олімпійська освіта школярів у закладах загальної середньої освіти.	412
Митчик О. П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язберезувальної діяльності в закладах загальної середньої освіти.	416
Ольга, Олійник М.О. Особливості проведення занять з фізичного виховання з людьми середнього та літнього віку.	420
Мусієнко Н. Л., Котова О.В. Засоби та методи розвитку швидкісних здібностей дітей молодшого шкільного віку.	424
Олійник М.О., Олійник І.С. Особливості оптимізації психологічного стану людей похилого віку в процесі занять фізичною культурою.	428
Проценко А. А., Кириєнко О. Г. Педагогічна практика як засіб формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури в умовах дистанційної освіти.	433
Христова Т.Є., Калюжний М.Р. Сучасні аспекти збереження здоров'я здобувачів вищої освіти під час занять боксом.	437
Христова Т.Є., Лабунський А.Р. Динаміка функціонального стану футболістів старшого шкільного віку під впливом спеціальної психологічної підготовки.	440
Христова Т.Є., Сербіненко О.С. Комбіноване використання відновних засобів у процесі підготовки гандболістів старшого шкільного віку.	444
Христова Т.Є., Смоляченко М.М. Вплив занять футболом на фізичний та психічний розвиток дітей молодшого шкільного віку.	448
Цибульська В.В., Ведмедьов І.А. Застосування системного підходу до розвитку витривалості в учнів 5-6 класів на уроках фізичної	452

технологій у фізичному вихованні студентів на заняттях пілатесом. «Проблеми фізичного виховання та здоров'я молоді в сучасному освітньому середовищі»: збірник матеріалів міжнародного форуму (Дніпро, 18 травня 2023). Дніпро: 2023. С.130-131.

Котова Олена Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту,
Мелітопольського державного
педагогічного університету імені Богдана Хмельницького,
Запоріжжя, Україна
Сопотницька Олена Валеріївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичних основ і методики фізичного виховання
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Актуальність дослідження обумовлена тим, що професійна діяльність учителів фізичної культури безпосередньо виявляється в організації освітнього процесу, актуалізуючи розширення соціально-педагогічних, психолого-педагогічних знань, оволодіння практичними вміннями та навичками, підвищення загальної та методологічної культури, творчої ініціативи. Досить часто вчителів фізичної культури залучають до тренерської діяльності в спортивній секції з ігрових видів спорту. Від особистості вчителя фізичної культури, його життєвих і спортивних принципів, високої професійної кваліфікації, педагогічної майстерності залежить успішне розв'язання загальних педагогічних завдань «навчання – виховання – розвиток», і досягнення високих спортивних результатів.

У науковій літературі всебічно висвітлено загальні аспекти підготовки майбутніх учителів фізичної культури (М. Карченкова, А. Конох, О. Проніков, Л. Сущенко, О. Тимошенко, Б. Шиян та ін.), досліджено можливості компетентнісного підходу у формуванні професіоналізму вчителів фізичної

культури (В. Зданюк, О. Онопрієнко, Н. Самсутіна, В. Троценко, А. Чепелюк та ін.), проаналізовані психолого-педагогічні підходи до формування готовності вчителів фізичної культури до різних видів професійної діяльності (К. Дроздова, Є. Жуковський, Р. Карпюк, О. Котова, Р. Маслюк). Впровадження інноваційних технологій у професійну підготовку майбутніх вчителів фізичної культури розглядалися в працях Г. Генсерук, В. Іщука, Н. Москаленко, Г. Омеляненко, В. Папучі, О. Печка, О. Суравова, Б. Ференчука, І. Шеремет, М. Янової.

Дослідження виконувалось за планом науково-дослідної роботи кафедри теоретичних основ і методики фізичного виховання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка відповідно до теми «Професійно-педагогічна підготовка майбутніх фахівців до формування фізичної культури учнівської молоді» (номер державної реєстрації: 0120U103906) та Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького згідно з темою кафедри теорії та методики фізичного виховання та спорту «Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в умовах трансформації освіти» (номер державної реєстрації: 0160U103316).

Виходячи із зазначеного у процесі написання статті, було поставлено завдання - визначити початковий рівень готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності з умов сучасності. Як вид фізкультурної освіти, процес підготовки вчителів до професійної діяльності має три складових: навчання, виховання і розвиток. Вони утворюють структуру освіти і відображають його специфічні функції – засвоєння знань, умінь, навичок, формування особистості й різнобічне її удосконалення. Структура цих компонентів єдина, оскільки педагогічний процес – цілісне явище і окремі його аспекти розглядаються умовно. В умовах реформування національної системи освіти набувають вагомого значення нові засади підготовки вчителя фізичної культури до професійної діяльності. (Kotova & Sopotnytska, 2020).

Важливе місце у підготовці майбутніх вчителів фізичної культури до тренерської діяльності займає формування компонентів готовності здобувачів

вищої освіти. Тому на основі особистісно-орієнтованого підходу були визначені компоненти, які забезпечили формування готовності студентів закладів вищої педагогічної освіти до тренерської діяльності. Для визначення компонентів розглянемо поняття готовність. (Сопотницька, 2016)

Таким чином, готовність вчителя фізичної культури до професійної діяльності в галузі ігрових видів спорту представлена сукупністю певних педагогічних, інтелектуальних та рухових здібностей, а також складом конкретних знань, умінь і навичок, що забезпечують успішність процесів навчання і виховання вихованців, які виражаються в динаміці підвищення рівнів фізичної, технічної і психічної підготовленості.

З метою встановити початковий рівень готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності з ігрових видів спорту нами організовано вступний контроль. Контроль проводився на I курсі зі студентами під час перших занять з освітнього компоненту «Вступ до спеціальності» шляхом опитування, анкетування, комплексної контрольної роботи, використання ситуативних завдань.

Зупинимося на аналізі результатів вступного контролю щодо сформованості показників *мотиваційного компоненту* готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності з ігрових видів спорту. Для діагностики рівня сформованості *мотиваційного* компонента готовності обрано такий діагностичний інструментарій: методику «Мотивація навчання у ВНЗ»; тестування «Визначення мотивації професійної діяльності (за К. Замфір в модифікації А. Реана; методику «Оцінка здатності до самовдосконалення, самоосвіти у студентів».

На підставі аналізу отриманих результатів тестування «Визначення мотивації професійної діяльності» розробленого К. Замфіром в модифікації А. Реана встановлено, що лише у 11 (13,58%) осіб із 81 розвинута внутрішня мотивація професійної діяльності. Тоді як у переважної більшості (64 (79,01%)) встановлено позитивну зовнішню мотивацію. Невтішним визнано той факт, що у 6 студентів встановлено негативну зовнішню мотивацію. На підставі аналізу

отриманих результатів тестування «Визначення мотивації професійної діяльності» розробленого К. Замфіром в модифікації А. Реана встановлено, що лише у 11 (13,58%) осіб із 81 розвинута внутрішня мотивація професійної діяльності. Тоді як у переважній більшості (64 (79,01%)) встановлено позитивну зовнішню мотивацію. Невтішним визнано той факт, що у 6 студентів встановлено негативну зовнішню мотивацію.

Таким чином, можемо узагальнити два суттєвих моменти, по-перше, суттєвих відмінностей у результатах сформованості показників мотиваційного компоненту готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності з ігрових видів спорту між студентами ЕГ та КГ не виявлено, по-друге, мотиваційна сфера потребує суттєвого вдосконалення. На основі самооцінювання були встановлені посередні знання студентів щодо володіння технікою фізичних вправ обраного і допоміжних видів спорту. Студенти не поставили собі високих результатів щодо володіння способами організації переміщень учнів в залі, на майданчику, не вміють передбачати, осмислювати та проектувати діяльність тренера з ігрових видів спорту. Майбутнім фахівцям не відомо, як саме необхідно проводити встановлення обсягу, змісту і послідовності викладу інформації за всіма видами діяльності вихованців під час відвідування ними тренувань. Як показали результати тестування, студенти, які здобувають кваліфікацію вчитель фізичної культури закладів загальної середньої освіти мають дещо кращі результати щодо сформованості показників фізичного компоненту готовності до тренерської діяльності з ігрових видів спорту в порівнянні з іншими. Цей факт ми пояснюємо тим, що студенти, які вступають вчитися на спеціальність: 014.11 Середня освіта (Фізична культура), мають хороші фізичні показники, займалися ще до вступу у заклад вищої педагогічної освіти у цілому, відвідували спортивні секції та мають сформовані спеціальні рухові уміння та навички, які їм необхідні в ігрових видах спорту.

Отже, результати вхідного контролю свідчать про однакові початкові умови, в яких перебувають студенти КГ (41 студент) та ЕГ (40 студентів), а також показали реальну потребу у формуванні у майбутніх учителів фізичної культури

готовності до тренерської діяльності в спортивній секції з ігрових видів спорту ще під час навчання у ВНЗ. Подальше наше дослідження полягає у впровадженні виокремлених нами педагогічних умов та структурно-педагогічної моделі у студентських групах, які об'єднані у ЕГ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Котова О. В., Сопотницька О. В. Теоретичні та методичні засади системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної діяльності. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* 2020. № 1(332). С. 237–247. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2020-1\(332\)-237-247](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2020-1(332)-237-247).

2. Сопотницька О. Компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності. *Vědecký průmysl evropského kontinentu – 2013 : materiály IX mezinárodní vědecko-praktická konference (Praha, 27 listopadu – 05 prosinců 2013 r.)*. Praha : Publsshing House «Education and Science», 2013. Díl 18 : Pedagogika. S. 8–15.

3. Антоненко О. В. Формування готовності майбутніх учителів фізичного виховання до роботи сучасній загальноосвітній школі. *Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту.* 2006. № 10. С. 79–81.

4. Линенко А. Ф. Готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності. *Педагогіка і психологія.* 1995. № 1. С. 125–132.

5. Остапенко Г. О Циганок О. В. , Жестков С. Г. Структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи. *Вісник Запорізького національного університету.* 2012. №1(7). С. 37–46.

6. Сопотницька О. В. Педагогічні основи формування готовності майбутніх вчителів фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф.*(Суми, 6–7 квіт. 2016 р.). Суми : вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка. 2016. Т. 1. С. 221–222.

Наукове видання

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інтеграція українських наукових досліджень в міжнародний простір: регіональний аспект», (м. Запоріжжя, 19 квітня 2024 р.)

Укладачі:

Полякова Лариса Іванівна – кандидат історичних наук, доцент, декан природничо-географічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Цибульська Вікторія Вікторівна – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, заступник декана природничо-географічного факультету з науково-дослідної роботи та міжнародного співробітництва Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Непша Олександр Вікторович – старший викладач кафедри географії та туризму, наступник декана природничо-географічного факультету з організаційно-виховної роботи, питань практик і працевлаштування Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Видавець «ФОП Середняк Т.К.», 49000, Дніпро, 18, а/с 1212
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4379 від 02.08.2012.

Ідентифікатор видавця в системі ISBN 8139

49000, Дніпро, 18, а/с 1212

тел. (096)-308-00-38, (056)-798-04-00

E-mail: 7980400@gmail.com